

З Новим роком та Різдвом Христовим!

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧІЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ
2002

СІЧЕНЬ
Число 1 (145)
КИЇВ 2014

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

Як у добрій родині

Ось і ще один рік залишився позаду. Був він непростий, насичений і глобальними подіями, які зачіпали долю всього українського народу, і на перший погляд локальними, хоча за ними теж стояли живі люди. Відомо, у яких муках проходить становлення нашої молодшої держави, невід'ємною часткою якої є наша Сіверська сторона. До честі наших земляків, особливо хліборобів, на схилі року можемо гордитися небувалим урожаєм зернових, який ще раз підтвердив нескореність нашого села. Не висихають джерела духовності, ще раз підкреслюючи, що наш край має такі глибокі історичні коріння, які не під силу підрубати будь-яким безнаціональним глобалістам.

Можна похвалитися і успіхами в житті нашого столичного об'єднання. Всі ми з гордістю носимо в серці образ малої батьківщини, без якої ми були б схожі на сухе перекотиполе, всі ми в міру своїх можливостей прагнемо прислужитися її розвою. Одні шукають нових інвесторів, інші опікуються старечими та дитячими сиротинцями, ще інші організовують музеї, створюють нові чи відбудовують церкви, видають краєзнавчі книги. І всі ці благодійні вчинки створюють живу панораму монолітного життя, де кожен, незалежно від місця проживання, займає своє гідне місце.

Більшість наших районних відділень активно працює у своїх куточках Чернігівщини, виконуючи домовленості із місцевою владою. Можна було б називати десятки особливо яскравих фактів співдружності, які дали високі плоди. Не сподіваючись на державні плечі, люди самі знаходять можливості розбудовувати суспільство, і в цьому відбивається справжнє на-

родне клопотання про свою країну.

Можна було б згадати і про великі здобутки окремих наших земляків, і про масштабні акції всього земляцтва. Все це – ще один неперехідний етап його діяльності, котрий стає сторінкою історії. Творимо ж її в черговому році, який уже постукав у двері сивочолих ветеранів і наповнених енергією молодиків, люблячих бабусь та матерів і юних продовжувачів їхнього роду.

То ж вітаємо всіх із вхідчинами у новий рік! Віримо, що наша славна чернігівська родина буде і далі згуртованою, щедрою на добрі діла.

Рада Чернігівського земляцтва.

До уваги земляків!

Повідомляємо, що річне зібрання Товариства "Чернігівське земляцтво" у м. Києві відбудеться 17 січня 2014 року у Міжнародному виставковому центрі (м. Київ, Броварський проспект, 15, корпус 3-С).

Запрошуємо на земляцьку зустріч з родинами і друзями!
Початок реєстрації з 16 години.

Свою Україну любіть.

Тарас ШЕВЧЕНКО

У СІЧНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ.

МОЛЯВКО Михайло Олексійович – 85-ліття. Народився 19 січня 1929 року в с. Будище Новгород-Сіверського р-ну. Провідний науковий співробітник Національного університету біоресурсів і природокористування України, доцент, автор 30 винаходів, понад 50 наукових робіт, багатьох історичних дослідницьких книг про Україну. Відзначений багатьма нагородами. Учасник Великої Вітчизняної війни.

РОЗСТАЛЬНА Ніна Андріянівна – 80-ліття. Народилася 16 січня 1934 року в с. Величківка Менського р-ну. Працювала в школах Чернігівщини, Львова, Києва. Була вчителем української мови та літератури ЗСШ № 65.

РОГ Василь Федорович – 80-ліття. Народився 17 січня 1934 р. в с. Кобишча Бобровицького р-ну. Працював головним механіком Республіканського управління механізації дорожнього будівництва.

МИЩЕНКО Іван Маркович – 75-річчя. Народився 1 січня 1939 року в с. Красляни Прилуцького р-ну. Працював викладачем математики в Київській середній школі № 129. Був делегатом Всесоюзного з'їзду працівників освіти. Відмінник народної освіти України.

КРАВЧЕНКО Любов Макарівна – 75-річчя. Народилася 1 січня 1939 року в с. Марківці Бобровицького р-ну.

ГНИП Іван Васильович – 75-річчя. Народився 2 січня 1939 року в Носівці. Працював начальником групи відділу механізації Укроргводбуд Держводгоспу України. Нагороджений бронзовою медаллю ВДНГ.

ЧЕХЛЕНКО Раїса Пимонівна – 75-річчя. Народилася 3 січня 1939 року в с. Жулка Корюківського р-ну. Працювала в Київському метрополітені.

БОЖОК Іван Іванович – 75-річчя. Народився 8 січня 1939 року в с. Поліське Козелецького р-ну. Працював заступником начальника спеціалізованого будівельного управління № 49 Головкивміськкоздобуд. Заслужений будівельник України.

ПЛАСТОВЕЦЬ Ганна Петрівна – 75-річчя. Народилася 19 січня 1939 року в с. Бурімка Ічнянського р-ну.

УЛЯНИЧ Володимир Іванович – 75-річчя. Народився 22 січня 1939 року в с. Монастирище Ічнянського р-ну. Довгий час працював у НТТУ "КПІ", МАУП. Академік, професор, кандидат історичних наук. Автор багатьох книг з історії державності України. Нагороджений орденом "За заслуги" III ступеня та медалями.

ШУМСЬКА Галина Олександрівна – 75-річчя. Народилася 23 січня 1939 року в с. Чепелів Щорського р-ну.

ДЯЧЕНКО Ніна Іванівна – 75-річчя. Народилася 26 січня 1939 року в с. Нова Басань Бобровицького р-ну. Відмінник народної освіти України. Вчитель вищої категорії.

ГУЗЬ Олександр Миколайович – 75-річчя. Народився 29 січня 1939 року в Ічні. Директор Інституту механіки ім. С. П. Тимошенка НАН України, український вчений у галузі механіки тіл, що деформуються, і механіки суцільних середовищ. Академік Національної академії наук України, лауреат Державних премій СРСР і Української РСР, автор близько 900 наукових праць, зокрема 56 монографій. Нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня.

ТРОЦЕНКО Микола Матвійович – 75-річчя. Народився 30 січня 1939 року в с. Варварівка Бахмацького р-ну. Працював у банківській системі на різних посадах.

НАВРОЦЬКА Нінель Валентинівна – 70-річчя. Народилася 1 січня 1944 року в м. Нижній Новгород РФ. Працювала генеральним директором асоціації товарної нумерації "САН-Україна" з впровадження штрихового кодування, зараз – генеральний директор Науково-дослідного центру "Економіст".

ШТИРХУН Василь Васильович – 70-річчя. Народився 1 січня 1944 року в с. Забарівка Корюківського р-ну. Працював на різних посадах на ДП "Проектний інститут "Укрметротунельпроект".

КАЛЮЖНА Любов Миколаївна – 70-річчя. Народилася 2 січня 1944 року в с. Новий Биків Бобровицького р-ну. Працювала у газовому господарстві Бобровицького р-ну, на Новобиківському цукровому заводі.

ОСТАПЕНКО Володимир Сергійович – 70-річчя. Народився 8 січня 1944 року в с. Григоро-Іванівка Ніжинського р-ну. Працював начальником служби охорони праці ДТГО "Південно-Західна залізниця", старшим викладачем в ДЕТУТ. Почесний залізничник.

ГАЛАГАН Олександр Андрійович – 70-річчя. Народився 15 січня 1944 року в с. Новий Білоус Чернігівського р-ну. Працює заступником начальника спеціального конструкторського бюро ВАТ "НПК" Київський завод автоматики ім. Г.І. Петровського.

РУДЕНКО Наталія Михайлівна – 70-річчя. Народилася 20 січня 1944 року в с. Марківці Бобровицького р-ну. Працювала бухгалтером у проектному інституті "Гіпроверф".

САЄНКО Ніна Олександрівна – 70-річчя. Народилася 24

січня 1944 року в Борзні. Керівник мистецької студії ім. Олександра Саєнка, засновник художньо-меморіального музею "Садиба народного художника України Олександра Саєнка" в Борзні.

Член Національної спілки художників України, Заслужений діяч мистецтв України, лауреат Міжнародної літературної премії фундації родини Воскобійників. Кавалер орденів княгині Ольги III ступеня та святої Варвари.

ГРЕБІННИК Олександр Васильович – 65-річчя. Народився 1 січня 1949 року в с. Дроздовиця Городнянського р-ну. Був головним офтальмологом Міністерства оборони України. Полковник медичної служби у відставці. Кандидат медичних наук.

ЗУБОК Микола Іванович – 65-річчя. Народився 1 січня 1949 року в с. Суличівка Ріпкинського р-ну. Професор кафедри КНЕУ ім. В. Гетьмана, кандидат воєнних наук. Академік Академії наук вищої освіти України. Дійсний член Академії педагогічних та соціальних наук Російської Федерації. Відмінник народної освіти України.

МИРОНЕНКО Володимир Іванович – 65-річчя. Народився 1 січня 1949 року в смт. Талалаївка.

СИНЕЛЬНИК Марина Інокентіївна – 65-річчя. Народилася 1 січня 1949 року в Магаданській області РФ. Працювала спеціалістом відділу субсидій Управління праці соціального захисту населення Києво-Святошинського р-ну.

ГРЕБІННИК Олександр Васильович – 65-річчя. Народився 1 січня 1949 року в с. Дроздовиця Городнянського р-ну.

СТЕПАНОВ Олександр Петрович – 65-річчя. Народився 1 січня 1949 року в м. Доброміль Львівської області. Доктор економічних наук, професор. Народний депутат України II скликання.

ГОРОВА Раїса Олексіївна – 65-річчя. Народилася 2 січня 1949 року в с. Дегтярівка Новгород-Сіверського р-ну.

ЦИБА Григорій Артемович – 65-річчя. Народився 2 січня 1949 року в с. Старий Глибів Козелецького р-ну.

ХИХЛУХО Михайло Володимирович – 65-річчя. Народився 3 січня 1949 року в с. Андріївка Городнянського р-ну.

ЧУБУК Микола Іванович – 65-річчя. Народився 7 січня 1949 року в с. Новий Биків Бобровицького р-ну. Член Національної спілки журналістів України і Асоціації українських письменників.

СКРИПЕЦЬ Іван Васильович – 65-річчя. Народився 11 січня 1949 року в с. Рівчак-Степанівка Носівського р-ну. Працював на різних посадах у Секретаріаті Кабінету Міністрів України. Заслужений працівник промисловості.

СЕМІРІЧ Юрій Іванович – 65-річчя. Народився 12 січня 1949 року в с. Півніщина Городнянського р-ну. Генерал-майор у відставці, нагороджений орденом "За службу Батьківщині" III ступеня, багатьма медалями.

ШОКАЛО Олександр Андрійович – 65-річчя. Народився 13 січня 1949 року в с. Гнідинці Варвинського р-ну. Письменник, перекладач. Член Національної спілки письменників України.

ШУЛЬГА Ганна Іванівна – 65-річчя. Народилася 15 січня 1949 року в с. Окунінів Козелецького р-ну.

МАРКАШОВ Володимир Михайлович – 65-річчя. Народився 20 січня 1949 року в Острі Козелецького р-ну.

НАЗАРЕНКО Ганна Василівна – 65-річчя. Народилася 22 січня 1949 року в с. Кропивне Бахмацького р-ну.

ЛИХОШВА Ніна Олександрівна – 65-річчя. Народилася 26 січня 1949 року в Чернівці.

БОРИМСЬКА Ганна Іванівна – 65-річчя. Народилася 28 січня 1949 року в с. Грем'яч Н-Сіверського р-ну.

ОХРИМЕЦЬ Микола Олексійович – 65-річчя. Народився 1 січня 1954 року в с. Лихачів Носівського р-ну.

ПАРАСЮК Анатолій Іванович – 60-річчя. Народився 20 січня 1954 року в с. Богданівка Ніжинського р-ну.

ЦІЛЮРИК Борис Григорович – 60-річчя. Народився 21 січня 1954 року в с. Бірки Бобровицького р-ну.

ДОБРОДІЙ Ольга Анатоліївна – 65-річчя. Народилася 24 січня 1954 року в Любечі Ріпкинського р-ну.

САГАЛАКОВ Борис Федорович – 60-річчя. Народився 25 січня 1954 року в м. Новий Яричів Львівської області.

ВЕРТАЙ Надія Василівна – 55-річчя. Народилася 5 січня 1959 року в місті Остер Козелецького р-ну.

МАЛИШКО Любов Іванівна – 55-річчя. Народилася 12 січня 1959 року в с. Чемер Козелецького р-ну.

НЕІЗВЕСТНА Тетяна Дмитрівна – 55-річчя. Народилася 15 січня 1959 року в с. Спаське Сосянського р-ну.

ПОПЛАВСЬКА Алла Петрівна – 55-річчя. Народилася 24 січня 1959 року в Прилуках.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім доброго здоров'я, успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного доброторства в ім'я рідної землі.

Герой від землі

Побувайте в мальовничому селі Свердловка, походіть – після довколишніх напівзруйнованих поселень, котрі тягнуться вам услід потрощеними зрубами хат – по асфальтованим вулицям серед ухджених стін – і повірите в те, що навіть у часи суцільної глобальної розрухи, котра випала на долю України в ці два останні десятиліття, можна вистояти і зберегти себе для майбутнього, стати оберегом національної хліборобської історії. І вчинити це можна тільки тоді, коли на святій землі житимуть і працюватимуть справжні патріоти. Такі, як Олександр Боровик, про якого нині мова.

Звання Героя, як правило, присуджується людині за винятковий, виключний вчинок. Та от як зрозуміти його? Обстати проти ворога й знищити його ціною власного життя буквально за якусь мить? Так, героїзм. Але чим нищою є ціна подвигу цілого життя, відданого людям, присвяченого утвердженню добра й неперехідності Вітчизни? Як на нас, кинутися під ворожий танк з гранатою не більша доблесть, аніж денно іночно багато літ прикрашати землю врожаєм, лишати глибокий слід в історії рідного народу. Такі люди теж справжні Герої, герої чесного творення...

Не так давно наш земляк Олександр Григорович Боровик зустрів 75-ту осінь життя. Дитя війни і всіляких безкінечних реформ, котрі стрясають Україною й нині, міг би звичайний сільський хлопчина розчинитися серед ровесників, обіймати невітшну старість у рідній Свердловці чи ходити в сторожах у древньому Мезині. Та сама доля розпорядилася інакше, обрала його до когорти лідерів, бо чим могла допомагати хлопцеві мати-вдова? Уже тоді кувався його майбутній героїзм – коли ходив до сільської семирічки, коли з напівпорожньою торбиною поїхав навчатися на механізатора до Дігтярівського училища механізації. А чи легко жилося юнакові після того, коли повернувся в рідну Свердловку? Тракторист, комбайнер, бригадир тракторної бригади, механік відомого далеко за межами Коропського району колгоспу "Авангард" – і заочне навчання в Ніжинському технікумі механізації, Українській сільськогосподарській академії. Було й багаторічне головування в рідній артілі, реформований у 90-х роках у ТОВ "Авангард". Якраз у ті часи й почалися невідворотні процеси безглузлого нищення всього господарського комплексу, надбаного мозолями мільйонів упродовж десятиліть.

І добре, що Олександр Григорович залишився вірним рідному куточку землі до кінця. Незважаючи на те, що свого часу став народним депутатом України 2-го скликання, тоді ж був заступником голови комісії з розробки Національної програми розвитку сільськогосподарського виробництва, членом комісії з питань аграрної політики при Президентів України, радником Президента України. А ще ж близько 20 років очолював Всеукраїнський союз сільськогосподарських підприємств. Маючи такий послужний список, міг би наш земляк пустити коріння на одній із столичних круч і тільки час від часу навідуватися на малу батьківщину, згадавши слова класика української літератури Лесі Українки: "Для нас у ріднім краї навіть дим солодкий та коханий". Та Олександр Боровик вирішив повернутися до улюбленої справи – зрештою, він і в ті літа встигав вести рідний "Авангард" висхідним курсом, відбивати атаки зазіхальників на землю. Повернутися, щоб не погас вогонь у серцях земляків, без якого не буває й запахущого солом'яного диму.

Як на мене, Олександр Боровик давно став частиною історії рідної Чернігівської землі. Відбито це в десятках добрих справ, котрі й порятували від розрухи і рідну Свердловку, і древній всесвітньовідомий Мезин (до речі, саме завдяки ювілярові вся територія ТОВ "Авангард" увійшла до складу національного природного парку 2006 року, хоч замислювалося це О.Боровиком ще в 80-ті роки), і Курилівку, і хутір Смілий. Діють потужне тепличне господарство, м'ясо-молочний переробний комплекс, милують око хлібопекарня, автогаражі, ферми, Будинки культури, школа, дитячий садок, торговельний комплекс з двома залами урочистих подій на 300 місць. Учителі, медики, спеціалісти сільгосп-підприємства та Мезинського заповідника повністю забезпечені житлом зі всіма зручностями.

Підприємство, яким і нині керує генеральний директор О. Боровик, побудувало весь виробничий цикл – від оранки землі та посівних робіт, вирощування та збирання урожаю й до глибокої переробки та реалізації продукції. Така собі мініатюрна держава в державі, у якій відладжені всі механізми діяльності й захисту людини. Чи не героїзм це – вистояти під натиском суцільної руйнації? А ще ж і асфальтівки скрізь лежать, блакитне паливо приносить комфорт у кожну хату, від Свердловської магістралі беруть газ і навколишні села Сосницького, Новгород-Сіверського та Коропського районів. Не забули в господарстві й про недавню історію – збудували капличку, встановили гранітні плити з прізвищами загиблих у роки Вітчизняної війни, солдатів-визволителів, не забули й про солдатських вдів. Все, як у добрих людей, які твердо стоять на рідній землі.

І в усіх цих справах глибокий слід Олександра Григоровича. Тож не дарма так рясно на його біографічній ниві вродили поважні нагороди. Назвіть бодай ще одного українського діяча, який би став двічі Героєм – один раз у системі недавнього соціалізму й другий за нових часів. Має ювіляр чимало орденів та медалей, має рідкісну золоту зірку в номінації "Патріот України".

А якими відзнаками номінувати людину любов, що затьмарює все золоту світу! Згадуються теплі зустрічі з Олександром Григоровичем як не на Коропщині, то серед київських земляків – бо він завжди цікавиться нашою роботою, згадуються його роздуми про долю України, котра починається в придеснянській Свердловці. І стає зрозумілим: Олександр Боровик справжній двократний Герой. Бо стоїть на сторожі рідного краю. Як воїн-творець.

**Анатолій КАРАЦЮБА,
Сергій КОВТУН**

20 грудня 2013 року у Міжнародному виставковому центрі відбулась конференція Товариства "Чернігівське земляцтво". Делегати всіх відділень та об'єднань підвели підсумки роботи за 2013 рік і визначили головні напрямки на майбутній 2014 рік.

І словом і ділом

У звітній доповіді голова Ради Товариства Віктор Ткаченко зазначив, що, як і в минулі роки, земляки у своїй роботі поклалися на скромні фінансово-економічні можливості самих членів відділень та їх палке бажання допомогти своїй малій батьківщині. Використовуючи інтелектуальний потенціал членів товариства, ділові зв'язки та авторитет, вдалося здійснити чимало добродійних справ як у рамках соціально-спрямованих проєктів, так і з надання індивідуальної фінансової, матеріально-методичної, правової та іншої допомоги нашим землякам.

Цікаво, що за останні роки практично кожне районне відділення винайшло свій сегмент у роботі з земляками.

Що стосується благодійної діяльності наших первинних відділень, то про них більш-менш детально розповіла наша газета. Повторюю, то лише десятиці із того огрому роботи, який так чи інакше підтримує нашу малу батьківщину у не легких часи формування української державності.

А тепер про наболіле.

Наша спільна Угода передбачала поглиблення співпраці органів влади Чернігівщини з То-

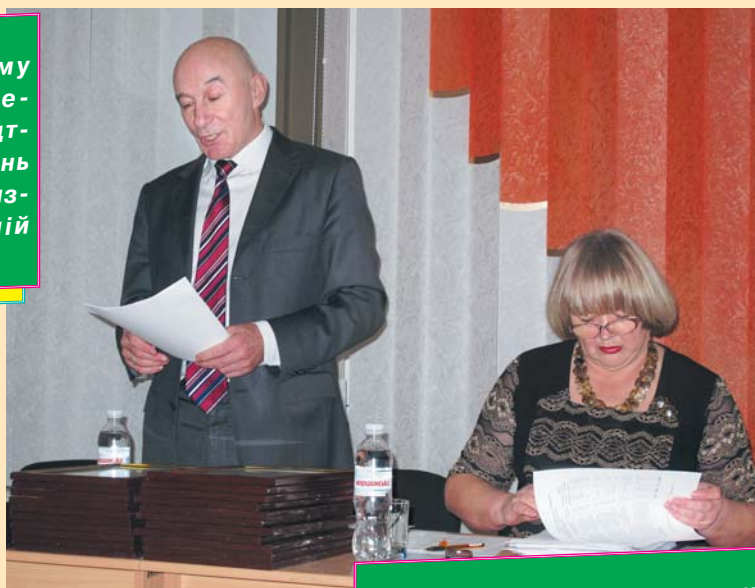
вариством "Чернігівське земляцтво" та його регіональними відділеннями. Про це ми говорили і на нашій конференції минулого року, і на кожному засіданні Ради робимо акцент на необхідності координувати наші дії з керівниками області і районів. На щастя, у більшості керівників відділень і районів склались щирі, дружні стосунки, що приносить позитив у реалізацію спільних інтересів.

Проте, окремі керівники районних відділень так і не змогли знайти спільної мови або не налагодили дружніх стосунків з місцевою владою в районах. Мені прикро, але серед таких – Бахмацьке, Носівське, Щорське відділення.

Нашому Товариству виповнилося 18. І всі ми подорослішали на 18 років. Тим, кому було 50–55, стало 70–75. Звичайно, що прожиті роки певною мірою гальмують інтерес до життя суспільства і у фізичному розумінні, і у суспільному сприйнятті. Та й нас вже сприймають по-іншому. Ми про це говорили і орієнтували на оновлення членства нашого земляцтва.

Приємно, що поповнились молоддю Н-Сіверське, Борзнянське відділення. Очікуємо новачків від Ніжинського, Голубинського, Козелецького районів. Та

Бобровицьке відділення подарувало ґрунтове історичне дослідження "Україна у нас одна" у двох томах, на видання спрямовано понад 70 тис. грн. Автор Петро Кононенко – відомий вчений, історик, поет готує до видання третій. На кошти земляків видано книгу про село Марківці та збірку поезій членів сільського літературного клубу. До 200-річчя від дня народження Кобзаря у Марківській ЗОШ оновлено експозицію Марківського краєзнавчого музею і придбано для нього ноутбук.

й молодіжне відділення на чолі з Василем Тройною не реалізує свої можливості.

Я б хотів, щоб від сьогоднішнього кожного з нас задумався про майбутнє нашої громадської організації і привів до її лав своїх дітей, внуків, дітей і внуків своїх друзів, родичів.

Виникла ще одна проблема, на якій би мені не хотілося акцентувати вашу увагу. Але вона є.

Окремі наші керівники звалили на

себе не лише тягар координатора (чи керівника), а і виконавця.

І, зрештою, вимальовується така картина: в кінці року, коли треба інформувати про зроблене, починається збір інформації від кожного земляка окремо.

Якщо ми одна родина – ми мусимо гуртом спрямовувати наші зусилля на розв'язання проблем малої батьківщини...

Голова ревізійної комісії Олег Проценко поінформував присутніх про фінансову діяльність Товариства, яка, на його думку, цілком відповідала законодавчим нормам.

13 років на Коропщині проводяться пленери художників, у яких беруть участь початківці і корифеї чи не з усієї України. Захід став вагомим просвітницькою акцією для жителів району. Цього року пленер співпав з 30-річчям творчості видатного метра Віктора Ковтуна і був відзначений прекрасним презентаційним виданням його художніх творів.

І словом і ділом

Члени Чернігівського районного відділення у своїй допомозі землякам були більш приземлені. Надавали допомогу фермерським господарствам від посівної до реалізації урожаю. В селі Смолин допомогли з опаленням дитячого садочка, в освітленні вулиць села, місцевому клубу – у проведенні різних заходів.

У обговоренні доповідей взяли участь активні земляки. Так, щойно обраний керівником Ніжинського відділення Петро Захарченко наголосив, що проблема омолодження нашої громадської організації – це питання її майбутнього. Кожен район має великий потенціал. Наприклад, з Ніжинщини у Києві проживає понад 3700 молодих людей.

Його підтримав відомий журналіст-бахмачанин Яків Гальченко, сказавши, що молоді потрібно подавати особистий приклад, залучати до безпосередньої участі в роботі. Таким чином, вони ввійдуть в наш великий дружний колектив.

Також виступили Надія Кольцова, Микола Борщ, Андрій Пінчук, Микола Ткач, Олександр Пухкал та інші.

Одним із чільних питань було обрання голови Ради Товариства. На пропозицію земляків було einstайно обрано

Члени ветеранського відділення поклали квіти до Всеукраїнського меморіального комплексу-пам'ятника полеглим в Афганістані; взяли участь у відкритті алеї Героїв на площі Слави та в заходах до дня Перемоги в Коропі; пошановано в с. Осьмаки пам'ять загиблого афганця Івана Кулика; провели консультації із потенційним інвестором щодо капремонту пам'ятника загиблим афганцям у Коропі; надали допомогу школам Оболоння та Понорниці шкільними підручниками та літературою для бібліотек; подібну акцію провели і в дитячому будинку с. Черешеньки.

керманичем ще на 5 років Віктора Ткаченка.

Відбулися кадрові зміни. Обрані на засіданнях керівник об'єднання чорнобильців Микола Поета та керівник Ніжинського відділення Петро Захарченко стали членами Ради земляцтва.

Досягнута домовленість про проведення загальних щорічних зборів земляцтва.

Групі активних земляків голова Ради земляцтва Віктор Ткаченковручив Почесні грамоти та подяки.

Ганна СКРИПКА
Фото Олексія ОРЕХОВИЧА.

Тема Великої Вітчизняної з її масштабними битвами та рядовими боями невичерпна, як невичерпна велич подвигу тих людей, які його творили, залишиться в пам'яті нащадків. Але, на нашу думку, найцінніше – це особисті розповіді учасників та очевидців тих історичних подій. Як і сьогоднішня розмова з людиною, яка зробила себе сама і, незважаючи на свій сивий вік, і сьогодні веде активну громадську роботу. Ми застали нашого співрозмовника за робочим столом в Київській організації ветеранів війни. То був Микола Каленикович Лойко. Ось що він розповів...

СПОМИН ветерана

Народився 25 жовтня 1925 року в селі Озеряни Бобровицького району. Батько працював агрономом, мати – домогосподаркою. Після звільнення Чернігівщини від фашистів мене 11 листопада 1943 року призначили до лав Червоної армії та направили до 5-го гвардійського Сталінградсько-Київського танкового корпусу в 6-ту мотострілецьку бригаду, в роту протитанкових гвинтівок стрільцем. Корпус терміново передислоковувався в напрямку Корсунь-Шевченківського виступу, де було створено 100-тисячне об'єднання німців, які прагнули реваншу.

Радянське головкомандування розуміло, яку загрозу несе цей німецький виступ над нашими фронтами. Для розгрому фашистів з флангів потрібно було утворити танкові з'єднання. Тому в районі с. Красилівка Ставищенського району Київської області була сформована 6-а танкова армія. Командиром було призначено Героя Радянського Союзу генерал-полковника Андрія Кравченка. Окрім посилення наших військ, армія повинна була оточити та знищити німецьке об'єднання.

24 січня 1944 р. ми вступили в бій із озброєним до зубів ворогом. Із села Красилівка танки навпростець через поля рушили в напрямку села Баштечки Черкаської області. Розірвавши передові укріплення німців, танки рушили по тилах противника, з різних сторін підсвічуючи свій шлях палаючими скиртами та розбитими ворожими укріпленнями.

По всій лінії прориву розгорнувся жорстокий бій. 28 січня наші сили зустрілися в районі містечка Звенигородка та замкнули кільце оточення, в яке потрапили 10 дивізій загальною кількістю понад 80 тисяч солдатів вермахту. Далі нашу мотострілецьку бригаду перекинули для укріплення внутрішнього кільця оточення. Відбиваючи атаки приреченого воро-

га, наш підрозділ все більше стискав ворожі позиції. Ми зупинилися поблизу села Ольшани, де німці спробували прорватись із оточення за допомогою підкріплення, але наші бійці ціною неймовірних зусиль зупинили прорив.

Саме тут мені вдалося підбити німецький критий вантажний автомобіль, який спішив на допомогу оточеним, і лише кільком німцям вдалось втекти. Наша бригада утримувала натиск ворога до повного розгрому об'єднання. Німецький генерал-лейтенант Штеммерман вдруге відмовився капітулювати, він надіявся на допомогу командуючого 1-ї німецької танкової армії генерал-полковника Хубе, який запевнив, що своїми дивізіями прорветься до оточених. Але спроба не вдалась.

Вночі 17 лютого 1944 року командування німецького об'єднання здійснило останню спробу вирватись із оточення. Залишивши всю техніку, гармати та інше військове спорядження, колони німців пішли на прорив, але наші війська їх чекали. Гори трупів німецьких солдатів та офіцерів залишились після нічного бою, був серед загиблих і командувач об'єднання генерал Штеммерман.

18 лютого, після нічного бою, ми йшли за танками, які робили для нас проходи. Так закінчилась Корсунь-Шевченківська операція, в якій ворог втратив до 55 тисяч убитими та більше 18 тисяч полоненими.

Ми пішли далі в наступ. Частини 6-ї танкової армії швидко йшли вперед, звільняючи міста та села Христинівку, Вапнярку, Бельци, Фалешти в напрямку Яссо-Кишинівського німецько-румунського об'єднання. Я був поранений та отримав контузію. Лікувався в госпіталі в Нових Гаграх, що на Кавказі. Після госпіталю продовжив службу в 75-й роті по охороні штабу Північно-Кавказького військового округу. У грудні 1945 року у

зв'язку з тяжким пораненням був звільнений з армії. Після служби закінчив технікум торгівлі в м. Харків та заочно Московський інститут торгівлі. В 1964 році захистив дисертацію кандидата економічних наук.

Після війни був на керівних посадах в Лубенському та Лохвицькому змішторгах, Харківському Раднаргоспі, Міністерстві м'ясної і молочної промисловості України, Київському інституті економіки Академії наук України. Маю 120 наукових робіт.

Так і дійшов до пенсійного віку. Та відчув, що вдома довго не всиджу. І включився в громадську роботу. Нині беру активну участь у ветеранському русі, героїко-патріотичному вихованні молоді. Голова Київської групи ветеранів 6-ї гвардійської танкової армії, заступник голови Київської організації ветеранів війни, учасник об'єднання ветеранів війни Чернігівського земляцтва в м. Києві.

Користуючись наданій мені можливістю, хочу побажати здоров'я моїм товаришам фронтовикам, щоб рік 70-річчя визволення України від німецьких загарбників приніс тільки радісні та позитивні моменти життя, а головне – мирного неба нашої державі...

Такими словами закінчив свою розповідь полковник Микола Лойко.

А на прощання ми подякували Миколі Калениковичу за розповідь, побажали успіхів у громадській роботі та попередньо привітали його із знаковою для ветерана датою – 70-річчям Корсунь-Шевченківської битви та 70-річчям створення 6-ї гвардійської танкової армії, яка буде відзначатись у січні-лютому 2014 року.

Сергій КУДІН,
керівник ветеранського
об'єднання земляцтва

Отже варто було б створити комітет порятунку садиби Скоропадських, заснувати фонд "Гетьманська садиба", оскільки вітчизняні й зарубіжні меценати можуть робити благодійні внески для відродження історії України. Бо те, що робиться в цьому неповторному куточку України, тривожить серце.

Іван Скоропадський, творець неперевершеного пейзажного саду, був знавцем рослин і добре розумівся на естетиці природи. Він любив берези, високо цінував наш клен гостролистий, який тепер нещадно винищують у колишній садибі гетьмана. Останніми роками тут триває масова заготівля ділової деревини, суцільні вирубки спотворюють пейзаж. 1996 року вирізали близько десяти гектарів, а тепер удвічі більше. І це в зоні нашого краю, не так багатого на ліс!

До спритних наших землячків не доходить ніяка критика. Так, в "Українському ботанічному журналі" № 3 за 2011 рік читаємо: "У Тростянці під виглядом надуманої "теорії" ліквідації клена гостролистого руйнуються найкращі масиви, практикується суцільна вирубка вікових кленів та дерев інших порід – живих і здорових, що спотворює гармонію пейзажів і загальну архітектуру садових насаджень. Дивно, але на вчній раді винесено вирок нашому рідному клену гостролистому. Побратиму того, який є символом Канади. Одну з найцінніших наших порід спритні ділки віднесли до бур'янів і тепер донищують".

За тридцять років не було жодної перевірки (крім тих, що прикривали неподобства), яка б оцінила стан насаджень і внесла відповідні пропозиції. Щемно стає від усвідомлення нинішнього становища заповідної садиби, яка гине під науковим і керівним крилом академічних дилетантів.

Тут поменшало птахів, залишила насадження велика колонія чапель. Бо тріскотня бензопил заважає гніздуванню. Без птахів швидко розмножилися короїди і понижили, скажімо, ті ж ялини в центрі заповідних насаджень. Зате винуватці залюбки випилюють могутні дерева.

Час від часу відбуваються зухвалі наскоки на заповідну землю. Декому кортіло навіть побудувати тут котеджі.

ляр'я. Щороку збирали понад тонну насіння дерев та чагарників. Тепер цим не займаються.

Стоїть порожнім лабораторний корпус, під ним був розміщений бункер для президії АН України на випадок ядерної війни. Не діждалися атомного нищення – все самі поруйнували...

А як поставилися до пошанування великого поета Тараса Шевченка в цьому ж історичному місці місцеві владці? Ваша газета вже повідомляла читачів про ганебне знищення погруддя Кобзаря, яке стягували з постаменту сталевими тросами за допомогою трактора. За такий вандалізм у цивілізованій країні світу винні неодмінно понесли б покарання, не кажучи про народний моральний осуд.

А між тим нині директор заповідника "Тростянець" знову викручується на сторінці Чернігівської газети "Сіверщина", стверджуючи, що то був не пам'ятник, а стела, а з такою атрибуцією можна, мовляв, чинити що завгодно. Та ще й заявляє цинічно: мовляв, пам'ятнику Тарасові Шевченку не місце у Тростянці, бо він там не посадив жодного дерева!

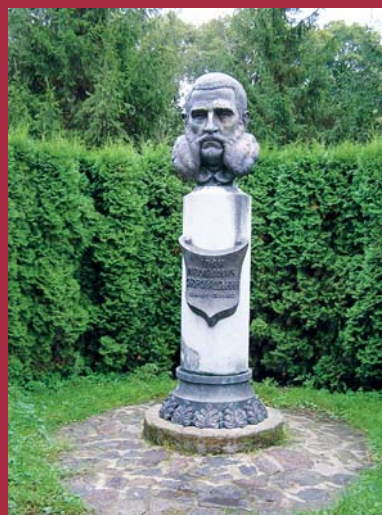
От уже, як кажуть, "славних прадідів великих правнуки погані". То, можливо, на таких "землячків" подіє бодай Указ Президента України від 11.04.2012 року, який передбачає приведення до належного стану всіх пам'ятних місць, пов'язаних з поетом, якому минає 200 років від народження?

Ще 2007 року на ім'я тодішнього нашого президента надіслано лист за підписами восьми директорів заповідників та п'яти Шевченківських лауреатів. Йшлося про захист від руйнування унікальної історичної пам'ятки і створення ще одного заповідника національного рівня.

Запитання поки що залишається без відповіді. Тому я й звертаюся до столичних землячків: обстоюймо разом наші сіверські святині. Такі, як мій і ваш Тростянець.

Михайло КУРДЮК,
письменник.
Ічня

Кому з шанувальників української старовини не відомий Тростянець – унікальний куточок природи на Чернігівщині? А тим часом останні десятиліття триває безжалісне нищення цієї пам'ятки історії і садового мистецтва. П'ять років тому за моєї ініціативи 14 активістів заповідної справи й культури надіслали пропозицію про надання Тростянецькій садибі Скоропадських статусу музею "Гетьманська садиба" тодішньому Президенту України, але, як мовиться, віз і нині там. А, як показує життя, без цього захисту від заповідної оази незабаром залишиться тільки спомин...

ТРИВОГИ "Гетьманської садиби"

Складність у тому, що охоронну зону навколо заповідного об'єкта не визначено. Тому прилегла до села ділянка дендропарку нещадно засмічується його "дбайливими" мешканцями. Арборетум (колекційну ділянку рослин) віддано під сінокіс для домашньої худоби працівників. Як результат: у 80-х роках там росло 1686 видів і форм дерев та чагарників, із них 114 – хвойні, сьогодні їх залишилося більше десяти відсотків.

Особливо багато вирубано 2012 року. Ліквідовано розсадник, де вирощувалися сотні тисяч саджанців і сіянців. Тепер сіють пшеницю. Було два гектари півонії, квіти поставляли навіть у Запо-

Мій рік

*Варвинський край –
батьківщина моя.
Вкотре в любові освідчуюсь я.
В пам'яті досі нічого не стерте,
через літа повертається вперто.
Рідний Антонівці, поки жива,
вдячність, пошана й найкращі
слова.*

Хто уважно прочитав ці мої зболені рядки, той зрозуміє, що для мене значить Чернігівське земляцтво.

Чим запам'ятався рік 2013 рік? Ви-конавчий директор нашого земляцтва Тетяна Літошко разом з керівником Варвинського осередку Володимиром Зубом допомогли мені взимку зробити презентацію моєї шостої збірки поезій "Гомін джерел" прямо у залі засідань виставкового центру на

зборах земляків. А Станіслав Шевченко, земляк з Ічнянщини, відомий поет, радіоведучий, запросив мене познайомити із своєю творчістю слухачів програми "Зоряний час".

Були ще захоплюючі літні поїздки на свята в містечко Любеч та в Чернігів, а восени відвідали родиною захід на вулиці Здолбунівській у Києві, організований Рівненськими ОДА та земляцтвом.

2013 рік був для мене ювілейним і разом з моїми колегами бібліотекарями – працівниками Броварської ЦБС мене прибули привітати з днем народження і земляки-чернігівці: Леонід Горlach, Тетяна Літошко, Володимир Зуб. Повірте, було дуже приємно.

Надія КОЛЬЦОВА,
Варвинське відділення

Зачаровані Десною Відбулися збори Сосницького відділення земляцтва

Присутні заслухали інформацію про роботу відділення в 2013 році, а також розглянули питання виконання Угоди про співпрацю Чернігівської обласної державної адміністрації, Чернігівської обласної ради, Товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві та плану роботи Чернігівського земляцтва на 2013 рік у частині, що стосується відділення та району, затвердили план роботи на 2014 рік, обрали делегатів на конференцію, погодили пропозиції до Угоди про співпрацю та до плану роботи Чернігівського земляцтва на 2014 рік.

До початку зборів учасники мали можливість ознайомитися з матеріалами та документами, які засвідчують зроблене в 2013 році.

Про виконання запланованого на 2013 та про проект плану на 2014 рік інформував голова відділення Олексій Орехович. Ось лише дещо із зробленого.

Група членів відділення надала благодійну допомогу члену Національної спілки письменників України Миколі Адаменку на видання його книги "Володар казкових скарбів (слідами Ю.С. Виноградського)".

Олексій Орехович виготовив для

Сосницького літературно-меморіального музею Олександра Довженка 10 експонатів для експозиції, присвяченої подальшому розвитку музейного закладу.

Тетяна Макуха забезпечила доставку в Сосницький краєзнавчий музей ім. Ю.С. Виноградського його особистих речей, документів та фотографій Героя Радянського Союзу Тимофія Хандоги.

Олексій Орехович виготовив для Сосницького краєзнавчого музею ім. Ю.С. Виноградського 30 експонатів для облаштування експозиції.

Галина Орехович надала допомогу на виготовлення пам'ятної дошки Борису Іваненку для установки її в с. Гурбинці Срібнянського району.

Олексій Орехович розробив ескізи та разом з Іваном Яковим і Галиною Орехович профінансували виготовлення з чорного мармуру 20-ти пам'ятних дошок для об'єкту "Алея Героїв і Слави Сосниччини".

За клопотаннями відділення одна з вулиць Сосниці перейменована на вулицю Бориса Іваненка; новоствореному комунальному закладу охорони здоров'я "Сосницький районний центр первинної медико-санітарної допомоги" присвоєно ім'я Бориса Смирнова.

Делегація відділення взяла участь 7 вересня у святкуванні Дня Сосниці.

У обговоренні активну участь взяли Леонід Савченко, Володимир Кос'яненко, Ганна Скрипка, Олег Тарасенко, Микола Волощук, Михайло Давиденко, Віктор Редько.

Присутні розділили загальну думку про необхідність приділення більшій увазі вирішенню проблем земляків, які мешкають у столиці.

Не забули сосничани згадати й про ювілярів року, які були присутні на зборах: Леоніду Савченку – 80, Олегу Тарасенку – 75, Михайлу Кашичу – 70.

Галина ОРЕХОВИЧ

Земляки-корюківчани зібрались в ошатному приміщенні виставкового центру на лівому березі. Розповісти один одному було про що. Адже рік, що минає для кожного корюківчанина і держави в цілому, був роком 70-ї річниці найстрахітливішої події – знищення, спалення до тла районного центру Корюківка.

Радяться Корюківчани

З цього приводу підготовлений у Корюківському відділенні земляцтва дослідницький матеріал та вийшла книга "У кожного своя правда. Істина одна. Корюківка: довічний біль". Книга вручена кожному із учасників тоді у тій страшній біді те передана до шкіл і бібліотек Чернігівщини.

До речі, земляки, які прийшли на збо-

ри, отримали, крім названої книги, ще надзвичайно цікаву книгу Сергія Крекотня "Переселення на Амур" та краєзнавчу книгу від земляка-корюківчанина, доктора політичних наук, професора Микола Недюхи "Козилівка, Орлівка, Холми і Корюківка".

На черговому засіданні земляки переглянули план роботи відділення, прийнятий

раніше на 2013–2014 рр., внесено до нього кілька доповнень з організаційних, творчих питань. Особливо підкреслювалося на необхідності забезпечення двосторонніх відносин: районна, селищна і сільські влади та керівництво регіонального відділення столичного земляцтва.

Обговорювалися і інші актуальні питання

Василь УСТИМЕНКО

Звітні збори Бахмацького районного відділення відбулися 29 листопада минулого року. Це було чи не найчисельніше зібрання за останні роки – в ньому взяло участь 36 членів відділення. І ще одна особливість – на них тривала атмосфера не вихвалання тим, хто що зробив минулого року.

МИ – БАХМАЧАНИ

Є в голови нашого відділення характерна прикмета – сварити присутніх на зборах. За те, що не виконані якісь пункти плану роботи, за відсутність у деяких членів належної ініціативи тощо. А цю "сварку" Анатолій Іванович Собора цього разу, як і завжди, розпочав з себе, зі всебічного, глибокого аналізу причин не здійсненого відділенням. Можливо, саме тому ніхто не ображався на нього. Бо в його словах, інтонації відчувалися зацікавленість, вболівання за те, що діється на рідній Бахмаччині, як живеться вихідцям з неї у Києві. І все ж, оскільки розповідь про звітні збори вимагає конкретики, то наведу лише деякі із великого переліку зробленого відділенням торік.

Бахмацькій районній гімназії подарована картина, яка стала першим експонатом художньої галереї, створення якої започатковано відділенням.

Художню картину трагічної події 1700 років подаровано Батуринському державному музею. Набір художньої, наукової і довідкової літератури, всього 200 книг, подаровано бібліотеці с. Рубанка. Сільським радам Рубанки, Пальчиків, Батуринській міській раді передано українсько-російські словники.

Була надана матеріальна допомога на лікування мешканкам с. Митченки Валентині Білоножко і Тетяні Куштурній, сім'ї Коваленків із с. Пальчики, багатодітній сім'ї Притик із с. Терешихи. Організаційна допомога була надана підприємцю-пасічнику з Бахмача Миколі Іваненку.

Більшість цих і багато інших благодійних справ здійснив член відділення професор Олександр Пухгал. Сам голова відділення Анатолій Собора привітав кількох ветеранів війни і праці, визволителів Києва, вручив їм подарунки. А в своєму рідному селі Халимонове провів підготовчі заходи із забезпечення новими приладами місцевого медичного пункту, ремонту сільських доріг.

Торік заступник голови відділення Олександр Костюк надавав методичну допомогу школам по розвитку в них козацького руху. Він же опікувався питаннями відкриття в с. Тиниця козацького навчально-виховного закладу.

І все ж учасники звітних зборів відділення акцентували більше уваги на аналізі причин невиконання запланованого на минулий рік і що слід врахувати у роботі нинішнього.

Яків ГАЛЬЧЕНКО

РІК нерядових справ

Після минулорічних загальних зборів земляцтва сплило чимало часу, пам'ятними знаками якого залишилися десятки добрих справ, сподіяних членами нашого Новгород-Сіверського відділення. Зупинюся на найголовніших.

Наші активісти взяли участь у обговоренні виставки графічних робіт "Слово про полк Ігорів", що надав відомий письменник Юрій Сбитнев.

Галина Кокта взяла активну участь у історико-генеалогічних читаннях, що були організовані Новгород-Сіверським історико-генеалогічним товариством, а також надала фінансову допомогу громадській організації "Княжий град", за ініціативи якої відновлена та впорядкована "Покровська" криниця.

Була проведена робоча зустріч із головою райдержадміністрації В'ячеславом Кауфманом, на якій обмінялись поглядами щодо подальшої співпраці.

Біля 1000 примірників книг надала член земляцтва Раїса Іванченко жителям с. Грем'яч.

Організували широку презентацію книги Миколи Литвина в Українському фонді культури, на якій головував Борис Олійник.

Тепло привітали з 90-річчям від дня народження та з 70-річчям визволення Києва нашого ветерана Великої Вітчизняної війни, учасника визволення Києва Володимира Шишкова.

Найактивніше працювали Галина Кокта, Тамара та Петро Катімени, Анна Харченко, Володимир Білоус та Микола Литвин.

Микола ЗАСУЛЬСЬКИЙ,
голова Н-Сіверського відділення

МИТТЄВОСТІ

2013 РОКУ

Фото із архіву земляцтва

До Господнього

"Народився я першого вересня за новим стилем, 19 серпня за старим, себто саме в той день, коли вночі червоні партизани Кропив'янецького зайняли були в Ніжені деякі стратегічні точки, і проминуло кілька годин, ото ж, перший ти озброїлись і їх звідти вибили. Ото ж, перший звук, який я почув, з'явившись на світ, був ручний кулемет неподалік від лікарні", – згадує Ігор Качуровський 2007 року в "Крутах мого дитинства", виданих у Ніжині. Цим болючим спогадом починається вірш-присвята, написаний з нагоди народження сина Леонардо. Він зворушено прочитав його біля батькової могили, побачивши символіку в тому, що день смерті в Мюнхені, за декілька тижнів до 95-річчя, був тихим, теплим і сонячним.

За передсмертним заповітом і за Божим промислом урна з прахом знаходилася в церкві Всіх Святих у Ніжині, а 20 листопада була передана в Крутянську церкву, яку, вірогідно, відвідувала родина Качуровських. Тут 22 листопада чин поховання розпочав отець Василій, а продовжив біля насипу-могили архієпископ Чернігівський і Ніжинський Української Православної Церкви Київського патріархату владики Євстратій. Вічні слова заупокійної молитви повторювали за ним родичі, земляки-крутяни, сільські школярі, викладачі й студенти Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя на чолі з ректором професором Олександром Бойком, чиновники, голова районної ради Олег Бузун і голова райдержадміністрації Володимир Другаков, журналісти й літератори з Ніжина, Чернігова й Києва.

Професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка Олександр Астаф'єв, відзначаючи творчі здобутки Ігоря Качуровського, нагадав і про те, що саме цей чоловік повернувся на Батьківщину імена багатьох видатних українців, які не з власної волі змушені були розвивати рідну культуру за кордоном. Він супроводжував Ігоря Васильовича під час його приїзду в Ніжин і Крути 1994 року і був щиро вражений несподіваною зустріччю з немолодою сільською жінкою, яка з городу кинула до колишнього сусіда. Це була Олена – молодша донька Івана Матвійовича Кабанця. Качуровський назвав його у споминах зразком української працьовитості, порядності й чесності.

Саме такі риси плекав у собі й Ігор Качуровський. І їх помічали ті, хто мав радість спілкування з українським інтелектуалом і його родиною в Україні і Мюнхені. Тепле слово прощання сказав про нескороного українця професор Київського національного університету культури і мистецтв, наш земляк, Микола Тимошик. Вірш-присвяту прочитав журналіст, член Національної спілки письменників України Анатолій Шкуліпа.

У сільському Будинку культури спогадами ділилися люди, на чію творчу долю безпосередньо вплинув Ігор Васильович Качуровський. Його страдницький життєвий шлях став темою кандидатської дисертації поетки й перекладачки Олени Бросаліної (О'Лір). На думку завідувачки кафедри Української академії адвокатури Тетяни Ко-

нончук, Ігор Качуровський разом із Василем Баркою започаткував дослідження Голодомору поемою "Село в безодні".

Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка редактора обласної газети "Гарт" Дмитро Іванов приєднав літератора-лауреата Ігоря Качуровського до нащадків тих українських велетнів духу, які, за висловом Олександра Безбородька, не здригнули до кар'єризму. Поетки Софія Майданська й Любов Кар-

мими іменами, а щиро радів талановитим текстам. Він устиг написати передмову до збірки перекладів антології іспанської та латиноамериканської лірики XVI–XX століть Олени Кришталської, якою вона пошанувала його світлу пам'ять, отримавши премію імені Григорія Кочура. І ми всі погоджувалися з побажанням авторки, щоб Господь пригорнув його душу до свого серця.

Співчуття надіслали аргентинські шанувальники поета й перекладача, Герой України поет Іван Драч.

Українська щирість наповнювала теплом серце і слів холодну залу Будинку культури разом із виступом дитячого зразкового хору "Сяйво" Ніжинської дитячої музичної школи. Під орудою заслуженого працівника культури України Сергія Голуба він високопрофесійно виконав пісню "Дощова ніч" Степана Спеха на вірш Ігоря Качуровського, а також твори літургійні й патріотичні. Доречним був виступ київської бандуристки Надії Боянівської з тужливою "Солов'я-канарея" та кантом Феофана Прокоповича. Як і слайд-фільм про Ігоря Качуровського. І завершив цей концерт-спогад хор Ніжинського училища культури і мистецтв імені Марії Заньковецької піднесеною "Україно, Україно..." Тараса Петриненка (керівник – кандидат мистецтвознавства Любов Дорохіна).

Передсмертну волю покійного про поховання біля хати дитинства виконали: Українська Православна Церква, благодійний фонд "Ніжен", районна державна адміністрація, районна і сільська ради, добровольці, які пожертвували кошти на спорудження й опорядження могили.

Любов до рідної землі Ігоря Качуровського пережила особисті життєві бурі й історичні лихоліття й наснажувала його в далеких світах.

У Крутах уже немає живих людей, які б пам'ятали Ігоря Качуровського. Але він має жити тут після смерті через пам'ять наступних поколінь. Учасники почесного поховання готові підтримати сільську інтелекцію в організації наукових читань, присвячених творчості Ігоря Качуровського, у створенні його музею, перші експонати для якого вони передали ще п'ять років тому під час Всеукраїнської наукової конференції: "Ігор Качуровський: від Крут до "Старої Європи".

Надія ОНИЩЕНКО
Фото Валерія КИЧКА

Монолог перед останньою дорогою

Ігореві КАЧУРОВСЬКОМУ

Не ногами ступив я у двір...
Не руками торкнувся до клямки...
Сизим попелом – у поговір...
Сивим димом – у пам'ять до мамки...

Дивина

з дивини

дивину

Тут ганяла й зупину не знала...
Як вернутися у давнину?..
Як? –

лиш смерть звіддала підказала.

Не як люди, – п'яним споришем...

Не стежиною, що віднайшлася...

Сизим попелом – прямо у щем...

Сивим димом – у тьму, що спеклася.

Крутизна

з крутизни

крутизну

Повертає і перевертає...
Як вернутися крізь далину,
Що ковтає і не відпускає?..

Не обіймає, що від душі...

Не цілунками, що від любові...

Сизим попелом – на споріші...

Сивим димом – у щирому слові...

Далина

з далини

далину,

Як забрала, так і не вертає...

Сизим попелом край сколихну...

Сивим димом, якого немає...

Анатолій ШКУЛІПА

пенко дякували за підтримку їхньої поетичної творчості, а письменник Олександр Шугай – за співпрацю при виданні двотомника про Івана Багряного.

Ігор Качуровський не упав перед відо-

В який би край не закинула доля людину, вона до кінця своїх днів не забуде ту рідну землю, де з'явилася на світ, ані батьківську хату та подвір'я, устелене зеленим споришем, по якому зробила свої перші кроки. І якою б далекою не була дорога до рідного дому, та пам'ять і спогади линути туди щоденно: до батьківських могил, до односельців-земляків, до школи і білосніжного цвіту калини.

Чернігівщина біля Білої Церкви

міської ради" Володимир Гламазда.

Усіх їх об'єднує любов до рідного краю, відданість батьківщині. Тому на своїх засіданнях вони обов'язково виділяють час для знайомства

з друкованими джерелами про Чернігівщину, розповідають про культурне життя краю. А ще займаються дослідженням родоводів, залучаючи до цієї роботи краєзнавців Білої Церкви, які працюють в архівах Києва, Чернігова та зарубіжжя. Наприклад, завідувач відділу інформаційно-краєзнавчої роботи ЦБС кандидат історичних наук краєзнавець Євген Чернецький дослідив родовід члена Чернігівського земляцтва, другого президента України Леоніда Кучми, а народний самодіяльний вокальний ансамбль "Калина" неодноразово виступав на наших зібраннях земляків-чернігівчан з різноматематичними концертними програмами.

Велику увагу популяризації землі Чернігівської в історичному минулому та сучасному надає Білоцерківське відділення Чернігівського земляцтва, зокрема, його голова Петро Красножон. Щороку делегації, групи білоцерківців, краєзнавці Київщини відвідують Чернігівщину з екскурсіями, поїздками до ко-

лег-чернігівчан для спілкування, ознайомлення із досвідом та здобутками. Враження від поїздок, які подають їх учасники, друкують засоби масової інформації Білої Церкви.

Окрім цієї діяльності, члени нашого громадського товариства докладають багато зусиль з висвітлення культурно-фольклорної спадщини та сучасного мистецького життя рідного краю, пропагуючи творчість відомих на весь світ краян, відзначаючи 150-річчя Михайла Коцюбинського, Олександра Довженка, 120-річчя якого святкуватимемо незабаром, та Павла Тичини, які прославили нашу землю і її працюючих людей.

Отже, "чуття єдиної родини" ніколи не покидає нас. У наших планах широке відзначення ювілеїв корифеїв української літератури – чернігівчан на цій землі, де ми зараз живемо. А це літературно-музичні вечори, поетичні години, Довженківські читання та знову ж такі екскурсії до славнозвісних місць, які дали світові високодуховних, інтелектуально розвинених людей, що стали національною гордістю України.

Петро КРАСНОЖОН,
уродженець
Сосницького району

Тому й зібралися 15 червня 2011 року у літературній вітальні Центральної міської бібліотеки Білої Церкви, що на Київщині, люди різного віку, різних політичних поглядів, різних професій, яких об'єднала любов до своєї малої батьківщини – Чернігівщини.

Саме цього дня й створене Білоцерківське відділення Чернігівського земляцтва.

На перше організаційне засідання запросили 25 уродженців землі Чернігівської, а зараз їх збирається близько 100. Серед найактивніших – депутат міської ради, підприємець Іван Кошіль, керуючий справами міської ради Ніна Дудко, начальник управління освіти і науки Юрій Петрик, директор страхової компанії "Оранта" Микола Лендрик, лікар Любов Збаранська, художник Віктор Надточій, дизайнер Андрій Пасіка, підприємець Василь Долгий, архітектор Павло Філатов, голова міського ГО "Асоціація депутатів Білоцерківської

Колектив міської централізованої бібліотечної системи побував у стародавньому Чернігові.

Екскурсія почалася з Валу. Відвідали ми Спасо-Преображенський собор – один з найдавніших на Русі, побудований в далекому XI столітті та Борисо-Глібський собор (XII ст.), єдиний храм, який практично повністю реконструйований у первісному вигляді.

Унікальною є будівля одного з найстаріших навчальних закладів Лівобережної України Колегіуму, заснованого ще у 1700 році. Зараз в його залах експонується виставка православних ікон стародавніх і сучасних іконописців.

Наступним пунктом нашої екскурсії була обласна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка, яка з 1877 року є головним книгозховищем регіону. По-доброму по-

зздрили і порадили за колег, що мають таке гарне приміщення, відремонтовані зали, у кожній з яких оформлені прекрасні фотовиставки, нові комп'ютери та книги. Після екскурсії по бібліотеці і спілкування з її працівниками поїхали до Єлецького Свято-Успенського монастиря, одного з найдавніших в Україні.

Побували бібліотекарі і в Антонієвих

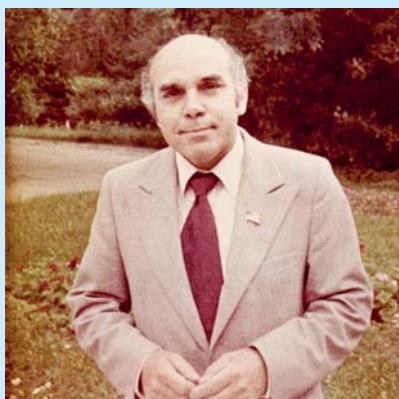
печерах – унікальному підземному архітектурному комплексу, заснованому на початку XI століття Антонієм Печерським – одним із засновників Києво-Печерського монастиря. Підземний комплекс довжиною 350 метрів складається з трьох церков і галерей, об'єднаних між собою.

Завершили свою екскурсію по одному з найславніших міст України відвідинами могил видатного українського

письменника Михайла Коцюбинського і його дружини Віри.

По дорозі додому ділилися враженнями від побаченого і дійшли спільної думки, що вони на все життя.

Людмила ЧУПАК,
завідувач центральної
бібліотеки м. Біла Церква

Борис Іваненко повертається

У рік 80-річчя від дня народження українського архівіста, історика, журналіста, державного та громадського діяча, заслуженого працівника культури України Бориса Васильовича Іваненка 20 листопада 2013 року рішенням сесії Сосницької селищної ради одна з вулиць Сосниці перейменована та надалі буде носити його ім'я.

Нашу пропозицію спочатку підтримали голова районної ради Олег Трамана, експертна комісія райради

у складі голови районної державної адміністрації Василя Колоса, першого заступника голови райдержадміністрації Федора Давиденка, заступника голови райради Анатолія Крючка. Згодом пропозиція була підтримана селищним головою Віктором Гординським, який з депутатами селищної ради втілює її в життя. Ми всім їм щиро вдячні.

Олексій ОРЕХОВИЧ,
голова Сосницького відділення

Пам'яті майстра

В селі Сваричівці на будинку, де жив Антон Гнатівич Штепа, відбулося відкриття меморіальної дошки. Цей пам'ятний знак з'явився завдяки турботі депутата Чернігівської обласної ради Валентина Запорошука.

Право на відкриття меморіальної дошки було надано голові РДА Сергію Рубашці та голові районної ради м. Ічні Євгену Барановичу. Вони сказали прекрасні слова про Антона Гнатівича, як про митця і як про людину.

На 110-у річницю з дня народження його батька на нашому подвір'ї зібралось дуже багато людей. Зі спогадами про самотню творчу особистість виступили земляки Антона

Штепи. Односельчанин, поет і художник, полковник Тернопільського козацтва Валерій Залізний з теплою згадував зустрічі з Антоном Гнатівичем, своїм старшим другом.

Про вшанування пам'яті Антона Штепи піклувався і Станіслав Маринчик, член Спілки письменників України. Велику роботу провів з упорядкування подвір'я Антона Штепи і його могили на кладовищі голова Крупичпільської сільської ради Василь Мисан.

Діти натхненно читали вірші про Ан-

тона Штепу і мої, і Валерія Залізного.

Дякую всім, хто добрими ділами і словом шанують пам'ять Антона Штепи. Тепер я впевнена – мій батько житиме для нащадків у своїх творах.

Ольга Штепа

Вечір аплодисментів у сузір'ї...

В актовій залі Київського Національного університету технологій та дизайну відбувся творчий вечір, присвячений 60-річчю ювілею артиста оригінального жанру Михайла Твердого. Вечір відкрив ювіляр піснями про рідну Городнянщину на Чернігівщині. З теплими словами вітання виступили міський голова Городні Андрій Богдан, народний депутат Верховної Ради України II-III скликань Левко Лук'яненко. Від Ради Товариства "Чернігівське земляцтво" виступив Микола Борщ. А потім більше двох годин звучали вітання колег по цеху, митців. Вечір чудово провела Ірина Родченко за сценарієм Бориса Харитонова.

Наш кор.

Нагорода Святого Володимира

На розширеному засіданні Президії Академії наук вищої освіти України доценту кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту ім. М.П. Момотенка Національного університету біоресурсів і природокористування України Анатолію Шостаку було вручено відзнаку Святого Володимира.

Цією нагородою авторитетна громадська асоціація провідних науковців українських ВНЗ – Академія наук вищої освіти України – щороку вшановує осіб, які зробили визнач-

ний внесок у розвиток української освіти, науки й духовності.

Як оголосив, вручаючи Анатолію Шостаку диплом і золоту медаль відомий український учений-філолог професор Микола Дубина, Президія Академії одноставно ухвалила рішення про нагородження, вшановуючи послідовність і наполегливість, з якою Анатолій Шостак бере участь у вирішенні питань гармонізації державних стандартів освіти з європейськими, розробці сучасних методик і технологій оцінювання якості вищої

освіти з метою подальшої інтеграції у світовий освітній простір.

КУДРІВКА ОЖИВАЄ

Тривалий час тваринницький комплекс цього села на Сосниччині ледве животів, незважаючи на чудові природні умови. Але на допомогу прийшли інвестори з Прилуцького району в особі компанії "Агрікорхолдинг", яка спеціалізується на виробництві яловичини. Після модернізації господарства привільно почуваються корови, швидко ростуть телятка. Коли молодняк набирає ваги до 150 тис. кг, його відправляють на дорожчання в село Полова на Прилуччині. Гній збирається механізовано й вивозиться на поля. Нині утримується 770 корів, працює всього сім тваринників, окрім охоронців. Холдинг допомагає й індивідуальним тваринникам, узяв на себе утримання місцевих пожежників.

БУДУТЬ НОВІ КИБАЛЬЧИЧІ

В Чернігові відбувся 16-й турнір-конкурс юних механізаторів та винахідників. На розсуд авторитетного журі, яке очолив завідувач кафедри інституту післядипломної освіти Андрій Демиденко, були подані оригінальні проекти не лише наших талановитих земляків, школярів із інших областей України, а й їх ровесників із Білорусії та Росії. Як підтвердила практика, незважаючи на всілякі об'єктивні труднощі в системі освіти, наш край не бідніє на талановитих дітей, адже дехто з переможців минулих конкурсів уже утверджує себе в високій науці.

ГІРКІ ПАРАДОКСИ

Усім відомо, в якому плачевному стані опинилося проводове радіомовлення, без якого важко уявити повсякденне життя села, рідного району, відрізаних від центрів цивілізації. Та ситуація, яка склалася в Сосницькому районі, виходить за межі здорового глузду: віднедавна його мешканці перестали слухати передачі місцевого мовлення. Добре, що виручають сусіди-королівці, транслюючи вчасно свої найсвіжіші новини нерозпорядливим сусідам. Сам великий Олександр Довженко гірко б усміхнувся, дізнавшись про таке.

ВІДДАНИЙ МУЗИЦІ

Керівника ансамблю бандуристів імені Остапа Вересая Миколу Борща з Чернігова добре знають не лише в рідній Сіверській стороні. Заслужений працівник культури України, учасник багатьох престижних фестивалів, тонкий знавець народного мелосу – такий контурний портрет славного земляка із Ічнянщини. За багато років плідної творчої праці він озвучив сотні українських пісень, виховав десятки артистів, якими нині гордиться Чернігівщина. Микола Митрофанович завжди в пошуку. Від перших школярських пісень – до навчання в Київській консерваторії в професора Муравського. Нещодавно невтомний збирач фольклору відзначив своє 65-річчя.

ДІТИ САДЯТЬ ЕКЗОТИКУ

Державне Городнянське лісове господарство давно славиться своєю співпрацею з дітьми. І цієї пізньої осені в районі вихованці шкільного лісництва "Лісовичок", які завжди допомагають лісоводам, здійснили оригінальний проект. Так, на шкільній ділянці лісу розпочата закладка екзотичних дерев і чагарників. Тут мають рости й милувати людське око шість видів сосен, серед яких унікальні, два види ялин із далеких країв тощо. Якщо акліматизація завершиться успіхом, на Городнянщині буде унікальний куточок природи.

НОВІ ПОЧЕСНІ ГРОМАДЯНИ ОБЛАСТІ

На сесії депутатів обласної ради звання Почесних громадян Чернігівщини було присвоєно колишньому Президенту України Леоніду Кучмі та колишньому Голові Верховної Ради України Іванові Плющу.

Дещо раніше цим званням був пошанований колишній Голова Ради Міністрів УРСР Віталій Масол.

АКТ ДРУЖБИ

Нещодавно керівництво Талалаївського району підписало угоду про дружбу та співробітництво з грузинськими колегами в місті Самтредіа. В дружню країну літав для цього керівник райдержадміністрації Віталій Голець. Програмою передбачений і відпочинок українських дітей серед мальовничої грузинської природи. Як показував багаторічний досвід побратимства з Зугдідським районом, такі стосунки приносять лише добрі результати.

НАМ 22 РОКИ

Це сталося в долі України 22 роки тому. Нині виросло ціле нове покоління людей, наснажених ідеями пошуку державної моделі, облаштування власного життя. Як би там не було, про доленосний Всеукраїнський референдум пам'ятають на Чернігівщині й нині. Тоді за незалежність проголосувало 90, 37 % громадян України. Сіверщина ж дала 93, 4 %. Так що ми не пасли задніх.

ДВІСТІ ПЕРЕВТІЛЕНЬ

Своє 80-річчя зустрів народний артист України Вадим Васильєв. Понад сорок із них майстер віддав сцені обласного музично-драматичного театру імені Т.Шевченка в обласному центрі. І хоч актор давно вже не з'являється на кону, мешканці Чернігова й найвіддаленіших сіл пам'ятають створені ним образи. Його ж мистецтво продовжують нести в народ численні учні. Як каже сам відомий актор, він прожив щасливе життя, бо театр – це все...

Наш кор.

День хвоста

лунків – з днем Іудиних поцілунків, день шорника – з днем оф-шорника і т. д.

А ще – органічно вписалось би у наш графік всенародне свято хвоста. По-перше, це було б оригінально. Хоч чимось змогли б і ми відзначитись у планетарному масштабі. По-друге, це було б логічно. Бо наша країна стабільно плететься у хвості ледь не всіх європейських та світових рейтингів: за рівнем життя та його тривалістю, боротьбі з корупцією, інтелектуальним піратством, СНІДом, туберкульозом, дитячим алкоголізмом та наркоманією тощо. По-третє, з цим предметом кожен із нас знайомий ще з раннього дитинства. Напевне, не забулось, як мама чи бабуся читали нам казку про курочку Рябу. І перші щирі дитячі сльози були викликані діями необачної мишки, яка своїм хвостиком накоїла стільки лиха.

До цих пір мені жаль побитого Вовка, який за лисячою порадою ловив в ополонці рибу на власний хвіст.

Коли подорослішали, батьки та вчителі лякали нас малоперспективним майбутнім: якщо погано вчитимемося, то будемо волам хвости крутити. Потім досвідчені дорослі вчили нас життєвої філософії: риба гние з голови, а чистять її з хвоста. Сподобалось, як недавно один із лідерів більшості у парламенті елегантно натякнув опозиції, що "хвіст не може керувати собакою".

Вже нині на власному досвіді доводиться пересвідчуватися, що всі зусилля влади підняти соціальні стандарти – коту під хвіст.

Тож задля збереження соціального оптимізму дістанемо із нічки антикварного гранчака – і наповнимо його по вінця золотавим національним напоєм з перцем. Двісті грамів з хвостиком – за нове свято!

Валерій ДЕМЧЕНКО

Якось одна поважна газета звернулася до відомих у країні людей, щоб дізнатись – яких свят їм ще не вистачає. Справді, яких? Ми з ентузіазмом відзначаємо всі державні, релігійні, сімейні, професійні свята. Новий рік святкуємо щонайменше тричі: за григоріанським, юліанським та китайським (східним) календарем. Дехто – і за календарем майя. Я особисто – ще й після кожного показу по телебаченню фільму "Іронія долі...". Різдво зустрічаємо двічі: католицьке та православне.

Належним чином шануємо "імпорні": день Святого Валентина, день поцілунків, день обіймів, хелловін...

Про ювілеї – розмова окрема. Їх ми святкуємо кілька днів підряд: інколи – тиждень, інколи – місяць.

Нещодавно співвітчизники з ностальгією вшанували ювілей (сімдесят років) гранчака. Того, що, як казав класик, "є й скляним циліндром, і інструментом для пиття". Для шанувальників легендарної тари була слухна нагода сповна скористатися (за призначенням) усіма її модифікаціями.

Оскільки я людина не дуже відома, то вищезгадана газета з озвученим питанням до мене не зверталася. А то кілька пропозицій знайшлося б і в мене. Будучи твердо переконаним, що 365-ти днів року на неодмінні святкування вже не вистачає, для ущільнення графіка можна влаштовувати подвійні свята. Приміром, день донора сумістити із днем вампіра, день поці-

Медвежий кадуб

Віктору Черненку в день 70-річного ювілею

Вершитель правди

*Щасливий він, що має два життя,
А ми щасливі з ним у цьому залі.
Вершити правду – в цім його буття,
Щоб люди про війну не забували.
Вдень у архівах пошуки веде,
Вночі у снах лісами партизанить.
Летять в укiс вагони на ЖД,
За фріцями ганяється з наганом.
Він пам'ятає Бовкуна наказ,
І як горіли у Сулаці хати.*

*– Я доведу, – він запевняє нас, –
За що свої убили Стратілату?
Дай Боже тобі, Вітю, назавжди
У пошуках наснаги і удачі.
А ще дай Боже із роси й води
І зустрічі скоріш на новій дачі.
Бо ти в земляцтві знаний чоловік
І Валя в тебе гарна молодиця.
Тож будь у шані і добрі повік
І при здоров'ї, як у нас годиться!
А ми з тобою навіки*

*Сашко Карась, Проценко,
Шкребель Гриша –
Всі партизанці – друзі й земляки,
Й, звичайно, Славик Михайлишин!
Прийми й від мене з берегів Дніпра
Вітання щирі Медвіда Петра!*

**Медом поділився
Петро Медвідь**

ОТЧИЙ ПОРІГ

**Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО**
**Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ**
**Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві**

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія KB №5594
Передплатний індекс 37630

Адреса редакції:
02660, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

**В.В. Ткаченко, В.І. Авдеєнко,
Л.Н. Горлач (Коваленко),
А.Л. Курданов, Т.А. Літошко,
П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович,
Ю.А. Русанов, М.М. Ткач,
В.В. Пушкар'єв, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко.**

За достовірність фактів, точність імен і прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Ганна Скрипка**.
Комп'ютерний набір **Ганна Скрипка**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город".
Тираж 2000.